

Najstaršia aktívna knihovníčka Slovenska našla v knihách dobro a múdrosť

ČACHTICE/VIŠŇOVÉ. Po desiatich rokoch odišla Ľudmila Heliová v roku 1978 zo školského prostredia a na celý život zakotvila medzi regálmi zaplnenými tisíckami kníh. Dnes je nadšená knihovníčka vekovou rekordérkou v rámci celého Slovenska. Hoci 16. decembra 2021 oslávila stále mimoriadne aktívna jubilatka svoju okrúhlu osemdesiatku, naďalej rozdáva cenné rady milovníkom klasickej, detskej i odbornej literatúry. Každú sobotu ju môžete v súčasnosti stretnúť v knižnici vo Višňovom. Čitateľkám i čitateľom všetkých generácií rada poradí, akú knižku si prečítať. Láska ku knihám a k ľuďom ju spojila s múdrosťou a dobrom, ktoré neustále treba hľadať aj v súčasnosti.

Požičanie knižky za odmenu

Knižničných skúseností má za vyše štyridsať rokov svojej obľúbenej práce na rozdávanie. Jej rukami prešlo nespočítateľné množstvo kníh prózy i poézie od našich i zahraničných autorov, ale aj odbornej literatúry. A tak sa musí vyznať nielen v literárnom svete či v kuchárskych knihách, ale aj v histórii, technike, astronómii a mnohých ďalších odvetviach, z ktorých si čitatelia knižky dodnes pýtajú. Jedno ju však mrzí. „Čitateľov ubúda. Internet ponúka množstvo informácií, ktoré v minulosti museli ľudia pracne vyhľadávať v knižkách rôzneho charakteru. A súčasná pandemická situácia vytláča z knižníc čitateľov ešte viac,“ prízvukovala na úvod. Jej zaujímavá dráha knihovníčky však bola desiatky rokov omnoho veselšia. Hoci po skončení štúdia učila vtedy už mamina dvoch detí desať rokov na prvom stupni v základných školách v Hrachovišti, v Bzinciach pod Javorinou a vo Višňovom, v roku 1978 začala jej dlhá púť knihovníčky. „Knihy ma od detstva zaujímali. Veľmi rada som vždy čítala. Keď som bola malá, bolo aj požičanie knižky v škole pre mňa odmenou,“ potvrdila.

Od detí sa dozvedela všetko

Jej prvými krátkymi zastávkami boli knižnice v Starej Turej a v Krajnom. Vôňu tlače a papiera v týchto inštitúciách cítila približne jeden rok. „Najdlhšie som pracovala, až do odchodu do dôchodku v čachtickej knižnici. Zamestnala som sa tam v roku 1979, bola to na vtedajšie pomery veľmi veľká knižnica. V 80. - 90. rokoch minulého storočia mala vyše štyristo čitateľov. V tejto profesionálnej knižnici som strávila pekných 23 rokov,“ zaspomínala si na svoje začiatky. Okrem odborných rád organizovala zaujímavé besedy, súťaže, kvízy, ale aj literárne výlety či donášky kníh. Školáci z čachtickej „základky“ zvykli rovno „zakotviť“ v blízkej knižnici. Zvykli sa tu okrem čítania aj hrať i písať si domáce úlohy. „Vedela som od urozprávaných detí všetko. Čo sa deje v škole i u nich doma. Aj som sa rada s nimi zahrala a pomohla im s písaním úloh,“ usmiala sa stále aktívna knihovníčka. Od jej knižných počiatkov ubehlo už vyše štyridsať rokov a dnes naplno vo svojej práci pokračuje v maličkovej knižnici pod Čachtickým hradom. Ale už z jeho opačnej strany, vo Višňovom.

Mamičky privádzajú malé deti

Ľudmila Heliová každú sobotu popoludní otvára počas celého roka aj vo svojom krásnom a úctyhodnom veku dvere knižnice vo Višňovom. „Túto sobotňajšiu prácu vo Višňovom robím presne štyridsať rokov. Robila som to aj v časoch, keď som bola zamestnaná v knižnici v Čachticiach. Nemal to kto robiť, tak ma prehovorili. Veď pochádzam z Višňového,“ vysvetlila. Vo svojej maličkovej „zasnúbenej“ knižnici vo Višňovom, ktorá sa nachádza v bývalej základnej škole a v dnešnom kultúrnom dome, má už svojich stálych čitateľov. Knižnica je v jednej miestnosti, ale stále navštevovaná. „Počas soboty zvyklo prísť 20 - 23 čitateľov, dnes je to už o niečo mene. Akurát teraz nám pandémie skomplikovala možnosti stretávania. Vždy mi je ľúto čitateľov, ktorí v minulosti do knižnice chodievali a už nie sú medzi nami. Na druhej strane sa

veľmi teším z malých detí, ktoré spolu s mamičkami do knižnice chodia. Ku knižkám dve mamičky vedú aj svoje trojročné deti, ktoré ešte nevedia ani čítať,“ spokojne povedala.

V knižnici sa veľa nového naučila

Jej hlavnou aktivitou bolo však vo všetkých knižniciach „literárne poradenstvo“. Ľudmila Heliová prečítala obrovské množstvo kníh a ponúkala skvelé informácie „z prvej ruky“. Dokonca jej zachutila aj literatúra, ktorú dovtedy obchádzala. „Naša čitateľka zháňala literatúru o koncentračných táborech. Ja som dovtedy príliš veľký prehľad v tomto smere nemala. Hľadanú publikáciu som našla a začala sa zároveň oboznamovať do detailu s touto smutnou časťou dejín,“ zaspomínala si pani Heliová. V knižnici v Čachticiach bolo v tom období jedenásť kníh s touto tematikou. Šikovná knihovníčka postupne ich obsah doslova zhltna. Nielen o historické knižky bol ale veľký záujem. Vyhľadávaná okrem dominantnej beletrie a „klasiky“ bola vždy aj literatúra faktu, rozprávkové knižky, odborné publikácie, ale aj knihy o poľnohospodárstve, zdraví či technike. „Populárne knižky boli aj o opravovaní televízorov či áut. Mali sme naozaj zastúpené prehľadne všetky témy. Veľa kníh z povinného čítania vyhľadávali aj stredoškóľáci. Teraz hľadajú obsahy na internete,“ skonštatovala.

Veľký prehľad aj bez internetu

Metodičky z Krajskej knižnice v Trenčíne spolupracovali pri výbere a dodávke neustále nových kníh. Obecná knižnica v Čachticiach tak žila stále novším a novším literárnym dianím. „Pravidelne sme dostávali množstvo beletrie i odbornej literatúry, ale aj kníh pre deti a mládež. Aj počas Marca - mesiaca knihy vždy prišlo každý rok štyridsať nových publikácií. Tie sme vždy spracúvali aj do kartotéky, aby čitatelia mohli jednoducho hľadať v excerpčných lístkoch knižné tituly. Veď o internete a počítačoch sme vtedy ani nechýrovali,“ usmiala sa. Knižné i excerpčné lístky, kartotéka, dátumy vydania, autori, počty kníh. To všetko sa zapisovalo ručne. Napriek tomu bol v knižnici vždy neuveriteľný prehľad a poriadok aj bez najmodernejšej techniky. A aj veľmi aktívni čitatelia. „Napríklad pán Škvariak chodil k nám do knižnice pravidelne každý týždeň. Dokázal počas neho vždy prečítať štyri nové knižky. Veľa sme sa o knižkách spolu rozprávali,“ zaspomínala si. Dnes má podľa nej množstvo ľudí už iné záujmy. Agilná knihovníčka má často pocit, akoby mnohí ľudia stratili záujem aj o vzdelávanie a nové vedomosti.

Knižky objednáva podľa čitateľov

Podľa Ľudmily Heliovej však záujem o čítanie v posledných rokoch klesá s výrazne sa meniacimi dobovými skutočnosťami. Medzi čitateľkami je vo veľkej oblúbe stále slovenská literatúra, najmä autorky Jana Pronská či Táňa Keleová - Vasilková. Dlhodobu sú v kurze detektívky Dominika Dána. „Ženy hľadajú predovšetkým romantické príbehy od našich spisovateliek. Ja som v minulosti najradšej čítala knižky s detektívnou zápletkou, neskôr odborné publikácie venujúce sa koncentračným táborem. Romantickú literatúru som príliš nevyhľadávala. Dnes najradšej čítam príbehy v novinách a v časopisoch,“ prezradila stále aktívna žena, ktorá rada lúšti aj náročné krížovky či sudoku. Stále sleduje knižné ponuky v novinách a zaujímavé tituly vyhľadáva a objednáva pre návštevníkov knižnice vo Višňovom. „Vždy si pri výbere kníh spomeniem na svojich čitateľov a čitateľky. Dobré ich poznám a viem, čo najradšej čítajú. A podľa toho vyberám literárne novinky,“ dodala na záver jubilantka a najstaršia aktívna knihovníčka na Slovensku Ľudmila Heliová. Ku gratulantom sa pripája aj naša redakcia.

Text: Martin Šimovec – redakcia MY Trenčianske noviny
Číslo výtlačku MY TN 32 – 21.12.2021

Foto: archív: Ľ. H.
FOTOGRAFIE